

YLIHÄRMÄN SÄÄSTÖPANKKI

TASEKIRJA 2015

Yritys- ja yhteisötunnus: 0184467-8
Postiosoite: Päämajantie 17,
Ylihärmä
Käyntiosoite: Päämajantie 17,
Ylihärmä
Kotipaikka: Kauhava

SISÄLLYSLUETTELO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2015

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2015	1
Pankin liiketoiminta.....	3
Tulos.....	4
Tase.....	5
Vakavaraisuuden hallinta	9
Riskienhallinta	12
Hallinto ja henkilöstö	18
Yhteiskuntavastuu	20
Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat	20
Liiketoiminnan kehitys vuonna 2016	20
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä.....	21
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	22
Tilinpäätös.....	23
Ylihärmän Säästöpankin tuloslaskelma	23
Ylihärmän Säästöpankin tase	24
Ylihärmän Säästöpankin rahoituslaskelma	26
Liitetiedot	27
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	43
Tilinpäätösmerkintä	43
Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpito kirjoista ja tositelajeista	44

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2015

Ylihärmän Säästöpankki on itsenäinen säästöpankki, joka on perustettu vuonna 1900. Ylihärmän Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään. Vuosi 2015 oli pankin 115. toimintavuosi. Pankki toimii Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueella. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä lähes 10 000. Pankilla on yhteensä 5 konttoria, Kauhavalla, Isossakyrössä ja Lapualla.

Vuosi 2015 oli matalan koron aikaa, 3 kuukauden ja 6 kuukauden euribor-korot laskivat miinukselle. Vuoden viimeisenä päivänä 3 kuukauden euribor oli -0,131 %, 6 kuukauden euribor oli -0,040 % ja 12 kuukauden euribor oli 0,060 %. Ylihärmän Säästöpankissa saatiin maltillisella hinnoittelulla korkokatetta kasvatettua lähinnä edullisemmän varainhankinnan avulla.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös ”Ryhmä”) on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, Keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä pankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä. Säästöpankit ovat itsenäisiä alueellisia ja paikallisia pankkeja. Yhdessä säästöpankit muodostavat pankkiryhmän, jossa yhdistyvät paikallisuus ja valtakunnallisuus. Säästöpankkien perustehtävä on edistää säästäväisyyttä ja asiakkaidensa taloudellista hyvinvointia lähellä asiakasta. Säästöpankit keskittyvät vähittäispankkitoimintaan, erityisesti päivittäisasiointiin, säästämisen ja sijoittamisen sekä lainaamisen palveluihin. Tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuote-yhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Jäsensäästöpankkien omistamat tuote- ja palveluyhtiöt tukevat ja edistävät säästöpankkiryhmän liiketoimintaa joko vastuullaan olevien tuotteiden tai keskitetyn palvelutuotannon kautta. Ryhmän merkittävimmät tuote-yhtiöt ovat Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Koti Oy.

Ylihärmän Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”), johon kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto Osk, 23 säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj sekä Sp-Rahastoyhtiö Oy ja edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset. Säästöpankkien yhteenliittymän toiminta käynnistettiin 31.12.2014.

Toimintaympäristö

Suomen taloustilanne ja globaali talousnäkyvä

Vuoden 2015 aikana talouskasvu Euroopassa jatkui hitaana. Kehittyvien talouksien ja erityisesti Kiinan talouden hiipuminen vaikuttivat negatiivisesti myös Euroopan talousnäkyymiin. Euroalueen toteutunut inflaatio ja inflaatio-odotukset pysyivät koko vuoden alhaisella tasolla, mikä osaltaan lisäsi painetta Euroopan keskuspankin suuntaan. EKP lisäsi vuoden aikana rahapoliittista elvytystään ja pyrki luomaan edellytykset luotonannon ja reaalityalouden kasvulle euroalueella.

Kasvunäkymien osalta oli edelleen havaittavissa eriytymistä Yhdysvaltojen ja muun maailman välillä. Yhdysvalloissa työmarkkinoiden positiivinen kehitys jatkui vuonna 2015 ja talouden kasvuvauhti antoi Yhdysvaltain keskuspankille mahdollisuuden nostaa ohjauskorkoaan. Euroopassa finanssikriisistä elpyminen on toteutunut huomattavasti hitaammin työttömyyden ollessa edelleen korkealla

tasolla. Euroalueen talouskasvu ei ole päässyt finanssikriisiä edeltävällä tasolle. Lisäksi euroalueen maiden välillä on merkittäviä eroja.

Suomen taloudellinen tilanne jatkui haastavana ja Suomi jäi muiden euromaiden jälkeen talouskasvun osalta. Suomen työttömyysasteen osalta vuonna 2016 ei ole nähtävissä nopeaa laskua ja yksityinen kulutus sekä kotitalouksien reaaliensiot tulevat pysymään vuoden 2015 tasolla. Jatkossa Suomen tilanteen kannalta keskeistä on tuottavuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet sekä työmarkkinoiden rakenteen ja sopimuslainsäädännön uudistaminen. Suomen julkisen talouden velkaantumistahti ja rakenneuudistuksen läpiviennin hidastuminen voivat johtaa Suomen luottoluokituksen laskuun vuonna 2016.

Maailmankaupan hidastuminen heikensi vientiteollisuuden näkymiä, eikä euron kurssi suhteessa muihin kauppavaltuutuihin heikentynyt lopulta sitä tahtia kuin alkuvuodesta 2015 vielä odotettiin. Suomen tavaravienti laski merkittävästi vuoden 2015 aikana ja nopeaa muutosta parempaan ei ole odotettavissa tänäkään vuonna. EKP:n elvyttävä rahapolitiikka ja investointien kasvu euroalueella luovat kuitenkin edellytyksiä Suomen teollisuustuotannon asteittaiselle kasvulle. Investoinnit Suomeen kasvavat kuitenkin hitaasti talouden epävarmuustekijöiden vuoksi. Vuoden 2016 osalta yhtenä riskitekijänä ovat mahdollisten työtaistelutoimenpiteiden negatiiviset vaikutukset kansantalouteen ja teollisuustuotantoon. Kilpailukyvyn parantamiseen tähtäävät toimet ovat kuitenkin välttämättömiä talouden elpymisen kannalta.

Euroalueen hitaan kasvun, elvyttävän rahapolitiikan ja matalan inflaation vuoksi korkotaso pysyy alhaisella tasolla. Raaka-ainehintojen voimakas lasku ja palkkojen maltillinen nousu tulevat pitämään inflaatio-odotukset matalina Suomessa.

Globaalin talouden hidastumisesta huolimatta vuosi 2015 oli osakemarkkinoille hyvä Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Eurooppalaisilla yrityslainamarkkinoilla vuosi oli hyvä sijoittajien kysynnän tukiessa yrityslainojen tuottoja. Vuoden 2016 osalta matala korkotaso ja maailmantalouden maltillinen elpymisen tulevat tukemaan niin osake- ja yrityslainamarkkinoita. Euroalueen ja Yhdysvaltojen eriytyminen rahapolitiikan suunnan osalta tulee kasvattamaan korkoeroa ja heikentämään euron arvoa suhteessa Yhdysvaltain dollariin.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntomarkkinoiden vuosi 2015 oli huomattavasti tasaisempi kuin kaksi edeltävää vuotta ja myös vuoden sisällä tapahtuva vaihtelutrendi oli normaalimpi. Kokonaisuutena asuntomarkkinat päättyvät noin kolmen prosentin nousuun, mikä tarkoitti Suomessa yhteensä noin 57 000 asunto- ja kiinteistökauppaa vuonna 2015.

Asuntojen hinnoissa ei tapahtunut suuria muutoksia vuonna 2015, mikäli markkinaa tarkastellaan suurina kokonaisuuksina. Kuitenkin markkinoiden eriytyminen jatkui voimakkaana. Tämä tarkoittaa sitä, että asuntojen hinnoissa oli edelleen laskua taantuvilla ja muuttotappiollisilla markkinoilla. Voittajina taas olivat edelleen suuret kasvukeskukset sekä kehittyvien kaupunkien ydinalueet. Myös myyntiajat säilyivät edellisvuoden tasolla keskiarvon ollessa noin 70 vuorokautta.

Merkittävimpinä positiivisina ajureina asuntokaupalle olivat vuonna 2015 edullinen lainaraha ja sen saatavuuden parantuminen sekä kuluttajien luottamuksen hienoinen elpyminen. Haasteita tulevaisuuteen taas tuovat yleisen työllisyystilanteen kehittyminen sekä edelleen alhainen rakentamisen volyymi. Vuonna 2016 asuntomarkkinoiden odotetaan kokonaisuudessaan kasvavan 2–5 prosenttia ja hintojen nousevan 1–2 prosenttia koko maassa, mutta alueelliset erot kasvavat edelleen.

Kiinnitysluottopankin perustaminen

Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on esittänyt Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluville Säästöpankeille perustaa kiinnitysluottopankki. Toimilupahakemus jätettiin Finanssivalvontaan joulukuussa 2015. Sp-Kiinnitysluottopankin tavoitteena on laskea liikkeeseen euromääräisiä, katettuja joukkolainoja (Covered Bond, CB). Sp-Kiinnitysluottopankki tulee kuulumaan Säästöpankkien yhteenliittymään ja tulee Säästöpankkiliitto osk:in jäsenpankiksi. Sen välittäjäpankkeina voi toimia vain Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit.

Vakuusrahaston purkaminen

Säästöpankkien Vakuusrahaston purkaminen saatettiin päätökseen. Tilanteesta 15.2.2015 tehdyn tuloslaskelman ja taseen mukaan Säästöpankkien vakuusrahaston nettovarot olivat 24,4 miljoonaa euroa. Vakuusrahasto palautti joulukuussa 2014 varoja ennakkona 16,8 miljoonaa euroa, josta Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien pankkien osuus oli 13,8 miljoonaa euroa. Vakuusrahasto palautti vakuusrahaston jäsenpankeille loput varat (7,6 miljoonaa euroa) maaliskuussa 2015, josta Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien pankkien osuus oli 6,2 miljoonaa euroa.

Pankin liiketoiminta

Ylihärmän Säästöpankin liiketoiminnan kasvu ja tuloskehitys jatkuivat odotusten mukaisesti tilikauden aikana. Pankki keskittyi toimintasuunnitelmansa mukaisesti kasvattamaan asiakaskuntaansa sekä parantamaan kannattavuuttaan.

Ylihärmän Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2015 lopussa oli 840 tuhatta euroa. Aktia Hypoteekkipankki ei enää katsauskaudella ole myöntänyt uusia asuntoluottoja, vaan uuslainananto tapahtuu pankkien omista taseista. Pankilla on jälleenrahoitusvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin. Pankki on tilikauden aikana siirtänyt Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä 113 tuhatta euroa luottoja omaan taseeseen.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n rahastot. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on SP-Rahastoyhtiö Oy. Lisäksi pankki tarjoaa asiakkailleen osakevälityspalveluja.

Vuoden lopussa asiakkailla oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 12 040 tuhatta euroa.

Pankin välittämät eläke- ja henkivakuutus tuotteet tuottaa säästöpankkien omistama Sp-Henkivakuutus, joka tarjoaa pankin asiakkaille nykyaikaisia ja eri tilanteisiin sopivia vakuutus- säästämisen tuotteita. Valikoima sisältää mm. säästö- ja eläkevakuutukset, lainaturvan, kapitalisatiosopimuksen ja varainhoitovakuutuksen.

Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja. Säästöpankkien Keskuspankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja sen tehtävänä on myös varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja tukkuvarainhankinta. Säästöpankkien Keskuspankki hankkii rahoitusta ja operoi Säästöpankkiryhmän puolesta rahamarkkina- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujen selvityksen ja huolehtii myös Ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on Sp-Koti Oy. Sp-Koti -ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun.

Säästöpankit tarjoavat vakuutuksia verkkokaupassa, josta saa tavallisimmat henkilöasiakkaan vahinkovakuutuspalvelut. Vakuutuksenantajana toimii Suomen Vahinkovakuutus.

Ylihärmän Säästöpankin riskienhallinnasta ja compliance-toiminnoista vastaa toistaiseksi Säästöpankkiliitto osk:n riskienvalvonta 26.8.2015 alkaen. 1.8.2015 pankki täytti 115 vuotta, vuosijuhlaa juhliittiin työn merkeissä ja säästäväisyysviikon kakkukahveilla.

Tulos

Ylihärmän Säästöpankin liikevoitto oli 718 tuhatta euroa (851 tuhatta euroa vuonna 2014). Liikevoitto pieneni edellisestä vuodesta 133 tuhatta euroa. Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 0,5 prosenttia (0,6). Liiketuloksen hyvä kehitys johtui otto- ja antolainauksen maltillisesta hinnoittelusta, palkkiotuottojen kasvusta ja onnistuneesta sijoitustoiminnasta. Liiketulosta heikensi lähinnä talouden pitkään jatkunut taantuma ja hallintokulujen kasvu noin 191 tuhannella eurolla. Pankin kulu-tuotto -suhde oli 74,7 prosenttia (74,8).

Pankin keskeiset tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	01-12/2015	01-12/2014	Muutos-% *)	01-12/2013	Muutos-% **)
Korkokate	2 184	1 958	11,6	1 685	16,2
Nettopalkkiotuotot	954	918	3,9	847	8,4
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	562	610		432	41,4
Muut tuotot	304	281	7,9	152	85,2
Tuotot yhteensä	4 004	3 767	6,3	3 115	20,9
Henkilöstökulut	-1 324	-1 211	9,4	-1 225	-1,2
Muut hallintokulut	-1 087	-1 008	7,7	-997	1,2
Muut kulut	-581	-600	-3,2	-577	4,0
Kulut yhteensä	-2 991	-2 819	6,1	-2 799	0,7
Kulu-tuotto -suhde	74,70	74,83		89,83	
Arvon alentumistappiot luotoista	-295	-97	...	1	...
Liikevoitto	718	851	-15,6	317	...
Tilikauden voitto	417	617	-32,4	119	...
*) Muutos 2015-2014					
**) Muutos 2014-2013					

Pankin korkokatteeksi muodostui 2 184 tuhatta euroa (1 958). Korkokate kasvoi 11,6 prosentilla edelliseen tilikauteen verrattuna.

Korkotuottojen määrä oli 3 199 tuhatta euroa (3 127), jossa kasvua edellisvuodesta oli 72 tuhatta euroa/2,3 prosenttia. Korkotuotoista merkittävimmän osan muodostivat antolainauksen korkotuotot. Korkokulut olivat 1 015 tuhatta euroa (1 169). Korkokulut vähenivät edelliseen tilikauteen verrattuna 155 tuhatta euroa/13,2 prosenttia. Korkokulut koostuivat pääasiassa yleisön talletuksille maksetuista koroista.

Nettopalkkiotuotot olivat 954 tuhatta euroa (918). Tästä palkkiotuottojen osuus oli 1 125 tuhatta euroa (1 079) ja palkkiokulujen 171 tuhatta euroa (161). Palkkiotuottoihin sisältyy välitetyistä tuotteista saatuja palkkioita yhteensä 292 tuhatta euroa (193), josta välitetyistä kiinnitysluotto pankin luotoista saadut palkkiot olivat -1 tuhatta euroa (0) ja muista välitetyistä tuotteista 293 tuhatta euroa (193). Välitetyistä kiinnitysluotoista saadut palkkiot sisältyvät edellä esitettyihin lukuihin nettomää-

(193). Välitetyistä kiinnitysluotoista saadut palkkiot sisältyvät edellä esitettyihin lukuihin nettomääräisinä. Muista palkkiotuotoista merkittävimpiä olivat palkkiot antolainauksesta 286 tuhatta euroa (318), palkkiot maksuliikenteestä 404 tuhatta euroa (422), palkkiot omaisuuden hoidosta ja lainopillisista tehtävistä 60 tuhatta euroa (80) ja palkkiot takauksista 17 tuhatta euroa (11). Palkkiotuottojen kasvuun vaikuttivat rahasto-osuuksien ja vakuutusten lisääntynyt myynti. Palkkiokulut kasvoivat edellisvuodesta 6,2 prosenttia.

Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 562 tuhatta euroa (610). Tästä myyntivoitot- ja tappiot olivat 562 tuhatta euroa (610).

Muut tuotot sisältävät tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 304 tuhatta euroa (281). Saadut osingot olivat 15 tuhatta euroa (25), jossa vähennystä edellisvuoteen oli 11 tuhatta euroa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotoksi muodostui -3 tuhatta euroa (0). Ero, 2 tuhatta euroa, johtui kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden luovutustappiosta. Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 13,9 prosentilla 292 tuhanteen euroon (256). Kasvuun vaikutti vakuusrahaston varojen palautus.

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Näiden kulujen kokonaismäärä oli 1 324 tuhatta euroa (1 211), mikä oli 9,4 prosenttia (tai 113 tuhatta euroa) suurempi kuin edellisenä vuonna. Henkilöstökulujen kasvu johtui henkilökunnan lisäyksestä ja eläkekulujen kasvusta.

Muut hallintokulut kasvoivat 7,7 prosenttia, 1 087 tuhanteen euroon (1 008). Kulujen nousu johtui koneiden ja laitteiden korjauksista, atk-kulujen ja markkinointikulujen lisääntymisestä. Muut kulut, 581 tuhatta euroa (600), käsittävät poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 85 tuhatta euroa (93). Liiketoiminnan muut kulut pienenevät 2,0 prosenttia, 496 tuhanteen euroon (506). Kulujen vähentyminen johtui lähinnä pankkiveron poistumisesta.

Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä tilikauden tuloksessa oli 295 tuhatta euroa (97), jossa kasvua edellisvuodesta oli 198 tuhatta euroa. Arvonalentumistappioiden bruttomäärä oli 299 tuhatta euroa (97).

Arvonalentumistappiot luotoista pysyivät edelleen vähäisinä.

Pankki ei kirjannut arvonalentumistappioita luotoista tilikauden aikana. Aiempina vuosina toteutuneiksi luotto- ja takaustappioiksi kirjatusta saamisista saatiin tilikauden aikana palautuksia 4 tuhatta euroa.

Tase

Pankin tase kasvoi vuoden 2015 aikana 5,8 prosenttia ja oli vuoden lopussa 142 815 tuhatta euroa (134 995). Taseessa olevien luottojen määrä oli 110 537 tuhatta euroa. Luottojen keskiporko oli 2,8 prosenttia. Talletusten määrä oli 108 823 tuhatta euroa ja niiden keskiporko 0,7 prosenttia.

Ylihärmän Säästöpankin taseen keskeiset erät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos-% **)	31.12.2013	Muutos-% ***)
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	110 537	107 266	3,0	105 488	1,7
Luotot	110 537	107 266	3,0	105 488	1,7
Sijoitukset	31 189	26 747	16,6	23 215	15,2
Saamiset luottolaitoksilta	13 777	10 040	37,2	9 647	4,1
Osakkeet ja osuudet	16 328	15 585	4,8	12 421	25,5
Kiinteistöt	1 083	1 122	-3,4	1 147	-2,2
Johdannaissopimukset	25	18	35,8	7	...
Johdannaissopimukset vastaavaa	25	18	35,8	7	...
Yleisön talletukset *)	108 823	112 322	-3,1	108 461	3,6
Velat luottolaitoksille	10 251	301	...	9	...
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	7 700	6 700	14,9	6 500	3,1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	7 700	6 700	14,9	6 500	3,1
Oma pääoma	9 551	9 228	3,5	8 743	5,6
Tilinpäätössiirtojen kertymä	4 565	4 432	3,0	4 366	1,5
ROA %	0,4	0,5		0,2	
Omavaraisuusaste	9,2	9,3		9,3	
Vakavaraisuussuhde	21,83 %	18,37 %		24,70 %	
*) Luku ei sisällä suojauksesta johtuvaa käyvän arvon muutosta					
**) Muutos 2015-2014					
***) Muutos 2014-2013					

Luotonanto

Ylihärmän Säästöpankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 111 376 tuhatta euroa (108 278). Luotonanto sisältää pankin taseessa olevat luotot 110 537 tuhatta euroa (107 266) sekä pankin välittämät Aktia Hypoteekkipankin kiinnitysluotot, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Välitettyjen kiinnitysluottojen määrä vuoden lopussa oli 840 tuhatta euroa (1 012). Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 101 tuhatta euroa (170).

Mukaan luettuna välitetyt kiinnitysluotot luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 24 615 tuhatta euroa. Luotonannon nettolisäys oli 3 098 tuhatta euroa eli 2,9 prosenttia.

Luotonannon kehitykseen vaikutti edelleen jatkuva taantuma, joka on pitänyt luotonkysyntää melko hiljaisena.

Järjestämättömien saamisten määrä säilyi edelleen hyvin maltillisella tasolla.

Järjestämättömät saamiset olivat 933 tuhatta euroa (446) eli 487 tuhatta euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien saamisten määrä oli 0,8 prosenttia (0,4) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisältyvien takausten yhteismäärästä.

Lisäksi pankilla oli nollakorkoisia saamia 10 tuhatta euroa (0). Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset yhteensä olivat 0,8 prosenttia (0,4) kokonaisluotonannon ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Lisäksi lainanhoitajoustolliset saamiset olivat 673 tuhatta euroa (964). Lainanhoitajoustolliset saamiset ovat saamia, joiden lainaehdot on neuvoteltu uudelleen tai asiakkaan rahoitusta on järjestetty heikentyneen maksukyvyyn johdosta.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kuuluvat asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset, 1 421 tuhatta euroa (2 495) muodostuvat pääasiassa pankki- ja muista takauksista.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset, joiden määrä tilikauden päättyessä oli 4 266 tuhatta euroa (3 204) koostuvat pääasiassa myönnettyistä nostamattomista luotoista.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa 2.7.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 13 777 tuhatta euroa (10 040). Määrä oli 3 737 tuhatta euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 16 328 tuhatta euroa (15 585). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 2 929 tuhatta euroa (2 664) ja muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus 13 400 tuhatta euroa (12 921). Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 1 083 tuhatta euroa (1 122). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 1 083 tuhatta euroa (1 119) ja sijoituskiinteistöjen arvo 0 tuhatta euroa (3).

Tilikauden aikana aktivoitiin taseeseen 1 tuhannella eurolla kiinteistöihin kohdistuvia perusparannusmenoja. Vuoden 2015 aikana pankki myi omistamansa kiinteistöosakeyhtiön osakkeita 3 tuhannen euron arvosta ja osti 0 tuhannella eurolla. Kiinteistöomaisuuden myynnistä kertyi 3 tuhannen euron nettomääräinen myyntitappio.

Johdannaissopimukset

Pankki käyttää johdannaissopimuksia suojatakseen osaketalletuksiin liittyvää osakeriskiä. Tilikauden päättyessä johdannaisten positiivinen käypä arvo taseen vastaavaa –puolella, tase-erässä Johdannaissopimukset, oli yhteensä 25 tuhatta euroa (18), josta käypää arvoa suojaavien johdannaisten osuus oli 25 tuhatta euroa (18).

Johdannaissopimukset eritellään liitetiedoissa 1.5 ja 2.4. Vakavaraisuuslaskennassa johdannaiset sisältyvät luotto- ja vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimukseen.

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä vuoden lopussa oli 108 823 tuhatta euroa (112 322). Talletukset vähenivät vuoden aikana 3 499 tuhatta euroa eli 3,1 prosenttia.

Talletukset käyttely- ja säästämistileillä vähenivät vuoden aikana 201 tuhatta euroa eli 0,3 prosenttia ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 75 928 tuhatta euroa (76 129). Sijoittamis- ja asuntosäästöpalkkiotilien vähennys oli 3 298 tuhatta euroa eli 9,1 prosenttia ja niitä oli vuoden vaihteessa 32 896 tuhatta euroa (36 193).

Sijoittamistileiltä on siirtynyt varoja debentureihin, rahastoihin ja vakuutuksiin sekä suoriin investointeihin pankin maltillisesta hinnoittelusta johtuen.

Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa veloista luottolaitoksille ja liikkeeseen lasketuista velkakirjoista, (debentureista), joilla on huonompi etuoikeus kuin pankin muilla veloilla.

Velat luottolaitoksille olivat 10 251 tuhatta euroa (301). Erä sisältää muiden luottolaitosten pankkiin tekemät talletukset.

Pankki laski liikkeeseen vuoden aikana yhdessä toisen pankin kanssa debentuurilainan, josta pankin osuus oli 2 500 tuhatta euroa. Tilikauden päättyessä liikkeeseen laskettujen debentuurien määrä pankin taseessa oli yhteensä 7 700 tuhatta euroa (6 700).

Muut vieraan pääoman erät muodostuivat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 9 551 tuhatta euroa (9 228). Lisäystä edelliseen tilikauteen verrattuna oli 322 tuhatta euroa. Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli -43 tuhatta euroa (47). Määrä koostui myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta.

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 4 565 tuhatta euroa (4 432), josta luottotappiovaraus oli 4 565 tuhatta euroa (4 432). Vuonna 2015 luottotappiovarausta kasvatettiin 133 tuhatta euroa (kasvatettiin 67 tuhatta euroa), jonka jälkehen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 4,8 prosenttia saamisista. Varauksesta 843 tuhatta euroa on siirretty vararahastoon.

Keskinäinen vastuu

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilan estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan yhteenliittymälain säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus yhteenliittymälain mukaisesti valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperusteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on oikeus vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Vakuusrahasto ja talletussuoja

Ylihärmän Säästöpankki on kuulunut jäsenenä Säästöpankkien Vakuusrahastoon. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostamisen jälkeen sen jäsenpankeilla ei ollut enää tarvetta erilliselle vakuusrahastolle, koska vastaava tuki annettaisiin jäsenpankille yhteenliittymän keskusyhteisön kautta. Vakuusrahaston valtuuskunta päätti tämän vuoksi 16.10.2014, että rahasto puretaan kokonaan ja rahaston varat palautetaan jäsenpankeille. Rahaston toiminta päättyi, kun rahaston valtuuskunta hyväksyi purkamista koskeva lopputilityksen maaliskuussa 2015. Ylihärmän Säästöpankin osuus palautettavista varoista on noin 0,10 milj. euroa ja ne on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain (1195/2014) mukaan talletuspankilla on velvollisuus kuulua talletussuojajärjestelmään ja maksaa talletussuojamaksua. Talletussuoja korvaa tallettajien varat, jos ne eivät ole käytettävissä luottolaitoksen jouduttua pysyviin maksuvaikeuksiin. Korvaus on enimmillään 100.000 euroa yhtä luottolaitosta kohden. Samaa talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä luottolaitoksena. Tämä tarkoittaa, että yhdessä tai useammassa yhteenliittymään kuuluvassa talletuspankissa olevat varat korvataan yhteensä 100.000 euron enimmäismäärään asti. Säästöpankkien yhteenliittymä on tässä tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymä.

Pankin talletussuojamaksu oli tilikaudella 52 tuhatta euroa. Talletussuojasta vastaa vuoden 2015 alusta perustettu uusi viranomaisen, Rahoitusvakuusvirasto. Vanha talletussuojarahasto hyvittää kuitenkin jäsenpankeilleen Rahoitusvakuusviraston vuodelle 2015 määräämät talletussuojamaksut siinä suhteessa kuin kukin Vanhan talletussuojarahaston jäsenpankit ovat vuosien kuluessa kartuttaneet rahastoa. Näin ollen talletussuojamaksulla ei ole pankille kuluvaikutusta tilikaudella 2015.

Sijoittajien turva

Ylihärmän Säästöpankki kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat.

Sijoittajien korvausrahaston tarkoituksena on sen jäsenenä olevien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten korvausrahaston suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamisen turvaaminen. Korvausrahaston varoista korvataan sijoituspalveluyrityksen hallussa tai hallinnoitavana sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä olevat suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset. Samalle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa sijoittajan samalta sijoituspalveluyritykseltä olevan saamisen määrästä, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Vakavaraisuuden hallinta

Ylihärmän Säästöpankki on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on pankin riskinkantokyvyn riittävyyden turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokyvynsä vastaamaan pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoimintalueella pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Säästöpankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa pankin hallitus, joka myös

määrittelee toimintaan liittyvät riskirajat. Pankin hallitus käy vuosittain läpi pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat.

Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan pankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään.

Omat varat ja vakavaraisuus

Ylihärmän Säästöpankin vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 %:n vähimmäistason että lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2015 alussa otettiin käyttöön sekä kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % että muuttuva lisäpääomavaatimus, jonka viranomaiset voivat tarvittaessa asettaa 0 - 2,5 %:n tasolle. Vuonna 2015 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta ei asetettu.

Säästöpankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Ylihärmän Säästöpankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietojä. Puolivuosittain tehtävässä osavuositarkastuksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Säästöpankkiryhmä julkistaa Säästöpankkien yhteenliittymän ns. Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on luettavissa www.saastopankki.fi verkkopalvelussa.

Ylihärmän Säästöpankin omat varat yhteensä olivat 17 138 tuhatta euroa (13 744), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 6 281 tuhatta euroa (5 984). Ydinpääoma (CET1) määrä oli 12 946 tuhatta euroa. Ensisijaisten omien varojen määrä oli 12 946 tuhatta euroa (11 042). Toissijaiset omat varat olivat 4 192 tuhatta euroa (2 702).

Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät säästöpankkien yhteenliittymän konsolidoituun tilinpäätökseen.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen laitoksen tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Ylihärmän Säästöpankin vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla, pankin vakavaraisuussuhde nousi 18,84 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 21,83 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 16,49 % (14,76 %).

Vakavaraisuuslaskennan pääerät, tuhatta euroa

Omat varat	2015	2014*
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	13 203	12 774
Ydinpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut	-257	-1 732
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	12 946	11 042
<hr/>		
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja		
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	12 946	11 042
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	4 192	2 711
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisääteiset oikaisut		-9
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	4 192	2 702
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	17 138	13 744
Riskipainotetut erät yhteensä	78 514	74 801
josta luotto- ja vastapuoliriskin osuus	72 653	69 373
josta vastuun arvon oikaisuriski (CVA)	57	40
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)		
josta operatiivisen riskin osuus	5 804	5 388
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	16,49 %	14,76 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	16,49 %	14,76 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	21,83 %	18,37 %

*Vertailuvuoden luvut on esitetty 31.12.2014 voimassa olleen sääntelyn mukaan ja eivät sisällä Finanssivalvonnan myöntämiä lupia.

Ylihärmän Säästöpankin vakavaraisuuden kehitykseen vaikuttivat tuloksen lisäksi debentuurilainan liikkeeseenlasku toukokuussa.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 8,72 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin.

Vähimmäisomavaraisuusaste	2015	2014
Ensisijainen pääoma (T1)	12 946	11 198
Vastuut yhteensä	148 443	137 813
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	8,72 %	8,13 %

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seuranta. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maineelle ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta riittävästä ja tehokkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittaamiselle ja riskien rajaamiselle pankin kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä pankin maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Riskienhallinta on osa pankin sisäistä valvontaa ja keskeinen osa pankin operatiivista toimintaa. Pankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitus-riskikeskittymiä eikä pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään pyri hakemaan.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luotto- ja muiden riskien muodostaman tappioutan pankki huomioi tilinpäätöksessään riittäväillä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Pankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimiitit ja seurantarajat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantarajojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat eri riskialueille. Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskienseurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan järjestelmien tuottamia raportteja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Pankilla on seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamassa tehokas ja kattava sisäinen valvonta:

- riippumaton riskienvalvonta
- säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että pankin riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa pankin liiketoiminnan laatuun, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja

riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa pankin hallitusta ja toimivaa johtoa riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance –toiminto varmistaa että pankissa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance – toiminnon vastuulla on valvoa että pankissa noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla valitsevia ohjeita.

Pankin hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyyden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pankin hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Pankin toimitusjohtaja ja muu johto vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja pankin oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteita. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä, takauksista.

Pankin hallitus ohjaa pankin luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla muilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien riskien tulos- ja vakavaisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja maaseutuyrittäjät sekä pienyritykset. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinonharjoittajien yhteinen osuus on noin 61,1 % (58,7 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 19,0 % (22,3 %) ja muiden 19,9 % (19,0 %). Valtaosa, 59,4 % (60,5 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakas-seurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Henkilöasiakkaan luottokelpoisuuden arviointi rakentuu paikallispankin hyvään asiakastuntemukseen ja sen pohjalta tehtävään arvioon asiakkaan maksukyvyistä. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjottujen vakuuksien luototusaste muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan käyttäytymisscoring -mallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin johtoryhmälle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankilla oli kolme kappaletta sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostasoon ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenrahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettiintransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Hallituksella on kokonaisvastuu likviditeettiriskistrategiasta, riskinottotason linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja muun ohjeistuksen sekä asettaa likviditeettiriskin seurannalle limiitit ja muut seurantarajat.

Ylihärman Säästöpankki hankkii tarvitsemansa jälleenrahoituksen talletuksina omalta toimialueeltaan. Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleenrahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 8 800 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleenrahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

Pankki sijoittaa varainhankinnastaan enintään 95 prosenttia luotonantoon ja pitää maksuvalmiutensa hyvänä sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoiisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista on 11,4 %

(11,4 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2015 aikana pankin rahoitusasema pysyi ennallaan.

Markkinariski

Markkinariskejä syntyy pankin rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenuhoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski. Pankin liiketoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti. Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen.

Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksien arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolittain ja sektoreittain. Hallitukselle ja riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyvä käyvän arvon rahastoon myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutoksesta -43 tuhatta euroa (47). Arvopapereiden realisoitumattomista arvomuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli -43 tuhatta euroa (47), mikä on 0,00 % (0,34%) pankin omista varoista tilikauden päättyessä. Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankilla ei ole sijoituskokonaisuuksia, joissa sijoitusten ja saamisten määrä ylittäisi luottolaitoslain asettaman ylärajan 25 prosenttia pankin omista varoista.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenuhoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määritellyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloarvoriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyräriski, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisuudesta uudelleenhinnoittelusta

- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennaikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on pankin korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa pankin liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että pankin vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa. Pankin riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan pankin hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä.

Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Pankilla on mahdollisuus, hallituksen niin erikseen päättäessä, tehdä ja käyttää korkojohdannaisia suojaamistarkoituksessa. Pankki käyttää johdannaissopimuksia ainoastaan suojaamaan osaketalletusten lisätuottoon liittyvää osakekurssiriskiä.

Pankin korkoriskiä mitataan kuukausittain sekä korkokatteen että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muuttuessa ja kunkin tase-erän markkina-arvon odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Pankki käyttää korkoriskin mittaamisessa taseanalyysia, joka mittaa termiinikorkojen yhden ja kahden prosenttiyksikön muutosten vaikutusta tulevien 1 - 60 kk:n korkokatteen ennustukseen. Ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinikoroilla seuraaville viidelle vuodelle.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi edellä mainittujen korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen tulevina vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2015 -9/+13 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Kahden prosenttiyksikön muutoksella pankin korkoriski olisi vastaavasti -9/+31 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Johdannaissopimukset

Ylihärmän Säästöpankilla on mahdollisuus, hallituksen niin erikseen päättäessä, tehdä ja käyttää korkojohdannaisia suojaamistarkoituksessa. Pankki käyttää johdannaissopimuksia ainoastaan suojaamaan osaketalletusten lisätuottoon liittyvää osakekurssiriskiä.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu pääosin kauppahintamenetelmällä. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi erityisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuotto prosentit.

Kiinteistöomaisuuden arvo on vähäinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu liitetiedossa 2.7 (pois lukien aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 1 099 tuhatta euroa (1 126). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 0 (3) tuhatta euroa, mikä on 0 prosenttia pankin taseen loppusummasta.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Pankin liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan Keskusliitossa vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinottotason linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi pankin jatkuvuussuunnitelmalla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyn liikearvon riskiä. Pankkitoiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakiomuotoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance -toiminto. Compliance -toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta

Hallinto ja henkilöstö

Pankin äänivaltaiset tallettajat oli kutsuttu 29.10.2015 pidettävään säästöpankkikokoukseen, mutta kokouksessa ei ollut osanottajia, joten äänivaltaisten tallettajien edustajia isäntien syyskokoukseen ei tullut valituksi.

Ylihärmän Säästöpankin isäntiin kuuluu 48 isäntää. Isäntien puheenjohtajana on toiminut pelastusjohtaja Jaakko Pukkinen ja varapuheenjohtajana turkistarhausyrittäjä Olli-Pekka Hietämäki. Kevätkokouksessa isännät vahvistivat vuoden 2014 tilinpäätöksen ja myönsivät vastuuvapauden pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin tilikauden voitosta 617 432,08 euroa päätettiin siirtää 612 432,80 euroa pankin vapaan oman pääoman rahastoon ja jakaa 5 000,00 euroa yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Isäntien syyskokouksessa päätettiin henkilövalinnoista. Erovuorossa olleen isännän Jaakko Pukkinen sijaan valittiin Timo Ikola. Muut erovuoroiset isännät päätettiin valita uudelleen. Sääntöjen mukaisen eroamisiän saavuttivat Matti Kurki ja Esa Vaitinen. Isäntien uusiksi jäseniksi valittiin Ari Suokko ja Hannu Åman. Isäntien puheenjohtajaksi valittiin tuotantopäällikkö Timo Mäkinen ja varapuheenjohtajaksi maanviljelijä/yrittäjä Timo Ikola. Ylihärmän Säästöpankin tilejä ja hallintoa valittiin tarkastamaan KHT-yhteisö Ernst & Young Oy (EY) vastuunalaisena tilintarkastajana KHT Tatu Huhtala, sekä varatilintarkastajaksi KHT Marja Huhtala.

Ylihärmän Säästöpankin hallitukseen kuuluu 7 jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Jorma Lammi ja varapuheenjohtajana kunnallisneuvos Erkki Kuusikko sekä toimitusjohtajana Jarmo Rinta. Toimitusjohtajan sijaisena on toiminut aluejohtaja Aarno Heinonen. Hallitus kokoontui vuoden aikana 21 kertaa.

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Lammi Jorma	maanviljelijä / yrittäjä	2001
Kuusikko Erkki	kunnallisneuvos	2000
Ekola Juhani	suunnittelupäällikkö	2012
Hakala Panu	huoltopäällikkö	2012
Kallio Päivi	tilitoimistoyrittäjä	2015
Kankaanpää Esa	tuntiopettaja/yrittäjä	2012
Kujanpää Anne	osastosihteeri	2014

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 25 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 24 (22) ja osa-aikaisia 1(1) henkilöä. Henkilömäärä kasvoi vuoden aikana kahdella henkilöllä. Henkilökunnan keski-ikä oli tilinpäätöshetkellä 46 vuotta. Pankki kouluttaa jatkuvasti henkilökuntaansa ajankohtais- ja erityisosaamisen kehittämiskoulutuksilla. Henkilöstöä rohkaistaan osallistumaan RAVA-, APV1-, JET- ja MBA-koulutuksiin. Henkilökunnan koulutukseen käytetyt varat olivat n. 30 000 euroa.

Pankin tilintarkastajana on toiminut KHT-yhteisö Ernst & Young Oy (EY) vastuunalaisena tilintarkastajanaan Tatu Huhtala, KHT ja varatilintarkastajana Marja Huhtala, KHT. Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen. Sisäisenä tarkastajana on toiminut PricewaterhouseCoopers Oy (PwC). Tarkastajana sieltä on toiminut Senior Manager Saija Suonpää.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Säästöpankin hallintoa hoitavat isännät, jotka ovat tallettajien edustajia. Säästöpankkikokouksessa valitut tallettajien edustajat ja isännät valitsevat isäntien syyskokouksessa isännät. Isäntien tehtävänä on valita pankin hallituksen jäsenet, vahvistaa pankin toimintaa koskevat säännöt ja yleiset ohjeet sekä käsitellä pankin tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen.

Päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu vahvistettuihin ohjeisiin. Hallituksen tehtävänä on päättää merkittävimmistä pankin liiketoimintaan liittyvistä asioista. Pankin toimitusjohtaja hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan valitsee hallitus.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan ja sen edeltäjän Rahoitustarkastuksen antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Rahoitustarkastuksen määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan.

Palkitsemisjärjestelmät

Säästöpankin palkitsemisessa noudatetaan Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä Finanssivalvonnan ohjeita. Henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin.

Säästöpankki noudattaa päätettäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitoslain Hallinto- ja ohjausjärjestelmien 8. lukua. Säästöpankissa ei kuitenkaan sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9,11 ja 12 §:ien säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50.000 euroa, eikä ylitä 100 %:ia palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saatavuuden turvaamiseksi.

Palkitsemisen periaatteet ovat liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia sekä vastaa pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmä on pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja toteutetaan aina voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää pankin riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Toimitusjohtajan työsuhteen ehdot ja edut hyväksyy pankin hallitus. Hallituksen sekä isännistön jäsenille maksetaan kokouskohtainen palkkio. Hallituksen puheenjohtaja saa kokouspalkkion lisäksi vuosipalkkion. Pankilla ei ole käytössä muuttuvan palkkion järjestelmiä.

Osalla pankin henkilökunnasta on lisäeläkkeitä, jotka mahdollistavat kyseisten henkilöiden siirtymisen eläkkeelle lakisääteistä eläkeikää nuorempana. Eläkkeellesiirtymisaika on näissä sopimuksissa

62 - 64 vuoden välillä. Lisäeläketurva voi perustua työehtosopimuksen tai työsopimuksen määräykseen.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50.000 vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitoslaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä lykätään ja maksetaan aikaisintaan 3-5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne.

Säästöpankissa on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa pankille merkittävää taloudellista riskiä.

Sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa, että Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen päättämiä palkitsemisjärjestelmiä on säästöpankissa noudatettu.

Pilari III:n mukaiset palkitsemista koskevat tiedot julkistetaan Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä. Tilinpäätös on luettavissa Säästöpankkiryhmän kotisivuilla.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta säästöpankit omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Samlinkin täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää.

Yhteiskuntavastuu

Ylihärmän Säästöpankin yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan pankin vastuuta yritystoimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja yrityksen sidosryhmiin. Paikallispankkina Ylihärmän Säästöpankille on tärkeää kantaa omalta osaltaan vastuunsa ympäröivästä yhteiskunnasta. Ylihärmän Säästöpankki huolehtii työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Pankin tuloksesta maksettiin vuonna 2015 yhteisöjen tuloveroa 168 tuhatta euroa. Omalla toiminnallaan pankki edisti toimialueensa aktiivisuutta tukemalla alueen yhteisöjä ja yhdistyksiä 14 tuhannella eurolla vuoden 2015 aikana. Säästöpankit järjestivät Säästäväisyysviikolla Facebook-äänestyksen Säästöpankkien paikallisyhteisöille antaman tuen kohdentamisesta. Äänestys järjestettiin toista kertaa. Vuoden 2012 äänestyksen perusteella Säästöpankit jakoivat tukea 480 tuhannen euron arvosta vuonna 2015. Vuodelta 2015 jaettavaksi tukisummaksi on arvioitu 430 tuhatta euroa.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2016

Pankin liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän suotuisasti vuoden 2016 aikana. Pankin tuloskehityksen arvioidaan pysyvän vuoden 2015 tasolla, jos korkotasossa ei tapahdu muutoksia. Mikäli korkotaso nousee lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Voimakas korkotason nousu voi kuitenkin aiheuttaa arvonalentumistappioiden lisääntymisen. Kilpailutilanteen pysyessä kireänä pankin saamat marginaalit voivat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Ylihärmän Säästöpankin voitonjakokelpoiset varat ovat 8 750 230,87 euroa, josta tilikauden voitto on 417 339,30 euroa.

Hallitus ehdottaa isäntien kokoukselle, että tilikauden voitto käytetään seuraavasti:

- siirretään vapaan oman pääoman rahastoon	412.339,30 euroa
- käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin	5.000,00 euroa
Yhteensä	<hr/> 417.339,30 euroa

Hallitus ehdottaa isäntien kokoukselle edellä olevan mukaisesti 5 000 euron pääoman jakamista lahjoituksina yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin.

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Kulu-tuotto -suhde, %

Hallintokulut + poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista
hyödykkeistä + liiketoiminnan muut kulut x 100
 Korkokate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + nettopalkkiotuotot
 + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien
 rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + sijoituskiinteistöjen
 nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta

Koko pääoman tuotto (ROA)

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot * 100
 Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä
laskennallisella verovelalla vähennettynä * 100
 Taseen loppusumma

Vakavaraisuussuhde

Omat varat yhteensä * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Ydinpääoma (CET1) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Ensisijainen pääoma (T1) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin

Omat varat yhteensä (TC) * 8 %
 Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Tilinpäätös

Ylihärmän Säästöpankin tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2015 eur	1.1. - 31.12.2014 eur
Korkotuotot	(1.1)	3 199 072,15	3 127 029,76
Korkokulut	(1.1)	-1 014 710,72	-1 169 316,97
KORKOKATE		2 184 361,43	1 957 712,79
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	(1.2)	14 649,65	25 476,85
Palkkiotuotot	(1.3)	1 125 146,12	1 079 112,33
Palkkiokulut	(1.3)	-171 184,72	-161 256,27
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(1.4)	562 206,41	610 148,94
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	(1.6)	-2 632,16	-218,03
Liiketoiminnan muut tuotot	(1.7)	291 802,66	256 200,79
Hallintokulut		-2 410 484,37	-2 219 153,89
Henkilöstökulut	(1.8)	-1 323 948,63	-1 210 739,15
Muut hallintokulut	(1.9)	-1 086 535,74	-1 008 414,74
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(1.10)	-84 626,96	-93 396,53
Liiketoiminnan muut kulut	(1.7)	-496 172,07	-506 456,78
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	(1.11)	-294 864,15	-96 788,69
LIIKEVOITTO		718 201,84	851 381,51
Tilinpäätössirrot		-132 719,88	-66 571,78
Tuloverot		-168 142,66	-167 377,65
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO VEROJEN JÄLKEEN		417 339,30	617 432,08
TILIKAUDEN VOITTO		417 339,30	617 432,08

Ylihärmän Säästöpankin tase

VASTAAVAA

		31.12.2015	31.12.2014
		eur	eur
Käteiset varat		368 164,55	375 082,77
Saamiset luottolaitoksilta	(2.1)	13 777 284,24	10 040 128,40
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(2.2)	110 536 627,86	107 265 508,54
Osakkeet ja osuudet	(2.3)	16 328 397,55	15 584 923,86
Johdannaissopimukset	(2.4)	24 988,04	18 402,16
Aineettomat hyödykkeet	(2.6)	251 837,54	223 910,92
Aineelliset hyödykkeet		1 037 568,85	1 075 022,13
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	(2.7)		2 550,00
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	(2.7)	957 805,77	972 705,21
Muut aineelliset hyödykkeet		79 763,08	99 766,92
Muut varat	(2.9)	15 204,49	11 551,55
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(2.10)	443 328,18	372 978,32
Laskennalliset verosaamiset	(2.16)	31 458,17	27 241,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ		142 814 859,47	134 994 750,21

VASTATTAVAA

		31.12.2015	31.12.2014
		eur	eur
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	(2.11)	10 251 444,08	301 497,48
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(2.12)	108 903 006,96	112 483 013,09
Talletukset		108 802 279,37	112 313 201,90
Muut velat		100 727,59	169 811,19
Muut velat	(2.13)	1 169 463,73	975 011,10
Siirtovelat ja saadut ennakot	(2.14)	654 571,72	835 672,22
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(2.15)	7 700 000,00	6 700 000,00
Laskennalliset verovelat	(2.16)	20 681,24	38 956,46
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>128 699 167,73</u>	<u>121 334 150,35</u>
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Vapaaehtoiset varaukset		4 564 846,75	4 432 126,87
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		<u>4 564 846,75</u>	<u>4 432 126,87</u>
OMA PÄÄOMA (2.20)			
Peruspääoma		1 000,00	1 000,00
Muut sidotut rahastot		799 614,12	889 581,42
Vararahasto		842 721,85	842 721,85
Käyvän arvon rahasto		-43 107,73	46 859,57
Vapaat rahastot		8 332 891,57	7 720 459,49
Muut rahastot		8 332 891,57	7 720 459,49
Tilikauden voitto (tappio)		417 339,30	617 432,08
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>9 550 844,99</u>	<u>9 228 472,99</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u><u>142 814 859,47</u></u>	<u><u>134 994 750,21</u></u>

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET

		31.12.2015	31.12.2014
		eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		1 421 004,74	2 495 487,02
Takaukset ja pantit		788 967,15	1 840 449,43
Muut		632 037,59	655 037,59
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		4 265 826,02	3 204 175,80
Muut		4 265 826,02	3 204 175,80

Ylihärmän Säästöpankin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2015 eur	1.1.-31.12.2014 eur
Liiketoiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	417 339,30	617 432,08
Tilikauden oikaisut	413 440,39	338 736,34
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-7 292 163,07	-1 673 502,20
Saamistodistukset	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-3 336 952,56	2 472 906,64
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-3 271 119,32	-1 777 382,73
Osakkeet ja osuudet	-591 337,62	-2 321 755,73
Muut varat	-92 753,57	-47 270,38
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	6 491 395,40	4 290 357,49
Velat luottolaitoksille	9 949 946,60	292 297,45
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-3 580 006,13	3 771 360,64
Muut velat	121 454,93	226 699,40
Maksetut tuloverot	-289 482,46	-66 868,42
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-259 470,44	3 506 155,29
Investointien rahavirta		
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, lisäykset	-264 595,20	-788 336,35
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-77 650,30	-13 054,49
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	1,00	0,00
Investointien rahavirta yhteensä	-342 244,50	-801 390,84
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	2 500 000,00	2 000 000,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-1 500 000,00	-1 800 000,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-5 000,00	-5 000,00
Rahoituksen rahavirta yhteensä	995 000,00	195 000,00
Rahavarojen nettomuutos	393 285,06	2 899 764,45
Rahavarat tilikauden alussa	9 348 020,81	6 448 256,36
Rahavarat tilikauden lopussa	9 741 305,87	9 348 020,81
Rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Käteiset varat	368 164,55	375 082,77
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	9 373 141,32	8 972 938,04
Yhteensä	9 741 305,87	9 348 020,81
Lisätiedot rahoituslaskelmaan:		
Saadut korot	3 174 262,47	3 122 173,64
Maksetut korot	1 104 147,88	1 168 914,00
Saadut osingot	14 649,65	25 476,85
Tilikauden oikaisut:		
Tilinpäätössiirrot	132 719,88	66 571,78
Tuloslaskelman verot	168 142,66	167 377,65
Käyvän arvon muutokset	5 275,23	11 390,38
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	84 626,96	93 396,53
Muut oikaisut	22 675,66	0,00
Yhteensä	413 440,39	338 736,34

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Ylihärman Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä on säästöpankkien ja keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankit ovat itsenäisiä, alueellisia ja paikallisia pankkeja. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Ryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj sekä Sp-Rahastoyhtiö Oy ja edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Koti Oy ja Säästöpankkien Holding Oy. Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä ns. laskentateknistä emoyhtiötä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Säästöpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Yhdistelty tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmä-kokonaisuudesta. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Yhdisteltyä tilinpäätöstä varten Säästöpankkiryhmässä sovelletaan yhtenäisiä tilinpäätösperiaatteita. Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet osoitteesta www.saastopankki.fi tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Linnoitustie 9, 02600 Espoo.

Pankit laativat erillistilinpäätöksensä kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat on tilinpäätöksessä luokiteltu Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti neljään arvostusluokkaan:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset.

Pankilla ei ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

Pankilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ryhmään on luokiteltu saamiset, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä niitä noteerata julkisesti toimivilla markkinoilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin on luokiteltu rahoitusvarat, joita ei ole luokiteltu edellä kuvattuihin arvostusluokkiin.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti ja ne sisältyvät tase-eriin Saamistodistukset ja Osakkeet ja osuudet.

Rahoitusvelat jaetaan kahteen arvostusluokkaan:

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin
- Muihin rahoitusvelkoihin.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja. Kaikki rahoitusvelat on siten luokiteltu Muihin rahoitusvelkoihin.

Arvostaminen

Rahoitusvarat on merkitty taseeseen joko käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuun. Johdannaissopimuksia lukuun ottamatta rahoitusvelat on merkitty taseeseen jaksotettuun hankintamenuun.

Myytävissä olevat rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Niiden käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna on kirjattu omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Ulkomaan rahan määräisistä eristä johtuvia kurssivoittoja ja -tappioita ei kirjata käyvän arvon rahastoon vaan suoraan tulokseen. Käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen, kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään tai muuten kirjataan pois taseesta.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia. Muiden kuin julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty niiden hankintamenua silloin, kuin käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määritellä. Saamistodistusten käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia, jos saamistodistuksella on julkinen hintanoteeraus tai sen puuttuessa saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai arvoa, joka on laskettu muuta yleisesti hyväksyttyä arvostusmallia tai –menetelmää käyttäen.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset on tilinpäätöksessä arvostettu käypään arvoon ja arvonmuutokset on kirjattu taseeseen ja tuloslaskelmaan.

Pankki suojaa korkoriskiään käyvän arvon muutoksilta ja soveltaa siihen käyvän arvon suojausta. Suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus. Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuon. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korot esitetään korkokulujen oikaisuna.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen perusteella omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Jaon lähtökohtana ovat olleet käytetyt neliömetrit.

Kiinteistöt on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenuon määräisinä. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintamenuon. Pankki ei sovelta luottolaitoslain 12 luvun 8§:n mahdollisuutta arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien tasearvot perustuvat hyödykkeiden arvoon suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin.

Sijoituskiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden kirjanpitoarvon ja sitä pysyvästi alemman todennäköisen luovutushinnan ero, mikäli se on olennainen, on kirjattu arvonalentumistappiona kuluksi sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuiksi.

Pankin keskeiset sijoituskiinteistökohteet on arvioitu kiinteistökohtaisesti kauppahintamenetelmää käyttäen. Kauppahintamenetelmää on käytetty etupäässä asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on ilmoitettu liitetiedossa 2.7.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoeroon on kirjattu tehtyjen ja suunnitelmanmukaisten poistojen erotus.

Vapaaehtoisia varauksia, mm. luottotappiovarauksia, käytetään pankin tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Vapaaehtoisten varausten määrä tai muutos eivät siten kuvaa pankin riskejä.

Pankin tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään siihen liittyvää verovelkaa vähentämättä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina esitetään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia ovat mm. takaukset ja niihin rinnastettavat takuusitoumukset. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä takaus tai takuusitoumus tilinpäätöshetkellä enintään vastaa.

Asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia ovat mm. sitovat luottolupaukset, myönnettyt nostamattomat luotot sekä käyttämättömät luottolimiitit. Sitoumukset esitetään sen määräisinä, mitä niiden perusteella tilinpäätöshetkellä enintään voidaan joutua maksamaan.

Korkotuotot ja –kulut

Korkotuottoihin ja –kuluihin on kirjattu kaikki korollisista varoista ja veloista aiheutuvat korkotuotot ja -kulut. Korot on kirjattu suoriteperusteella lukuunottamatta viivästyskorkoja, jotka on kirjattu, kun maksu on saatu. Korot on jaksotettu efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Korkotuottoina tai –kuluina on käsitelty myös saamisten ja velkojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus, joka on jaksotettu saamisen tai velan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä. Vastaerä on kirjattu saamisen tai velan muutokseksi.

Korkotuottoa on kerrytetty myös arvoltaan alentuneen saamisen kirjanpidossa jäljellä olevalle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Lainat ja muut saamiset

Arvonalentumistappioihin on kirjattu arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista, kun on ollut objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritusta eikä saamisen vakuus riitä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyys arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus on arvostettu määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisointihetkellä. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Lainat ja muut saamiset on luokiteltu ryhmiin, joiden arvonalentumistappioiden tarvetta on arvioitu ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät on luokiteltu samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin luokitellun saamistodistuksen arvo on saattanut alentua, saamistodistukselle on tehty arvonalentumistarkastelu.

Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut, arvon arvonalennus on kirjattu tulosaikutteisesti erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun arvopaperin arvo on saattanut alentua, arvopaperille on tehty arvonalentumistarkastelu. Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut tai osakkeen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle hankintamenon ja pankki arvioi, että se ei saa sijoittamiaan varoja takaisin, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Saamistodistusten osalta arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttaus korkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Saamistodistusten arvonalentumistappion peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti. Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappion määrää on arvioitu niiden kirjanpitoarvon ja sen arvon, jonka pankki arvioi jäävän saamatta, erotuksena. Osakkeiden tai osuuksien arvonalentumistappiota ei voida peruuttaa tulosvaikutteisesti, vaan arvonmuutos kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Poistoperiaatteet

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 20-40 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 3-5 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Tietokoneohjelmistojen kehittämismenot sekä lisenssit aktivoidaan Aineettomiin oikeuksiin ja poistetaan 3-5 vuodessa. Pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan 3-5 vuodessa.

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut -erillä ei ole selvää yhteyttä pankin juoksevan toiminnan kanssa ja ne ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden ei voida olettaa toistuvan ja ne ovat määrältään olennaisia pankin koko huomioon ottaen. Jos vastaisen menon ja menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikakohtaa ei tiedetä, se merkitään pankin taseen pakollisiin varauksiin.

Verot

Pankin tilinpäätöksessä tuloverot on kirjattu verotettavan tulon perusteella laskettuna. Käyvän arvon rahastoon sisältyvästä positiivisesta arvonmuutoksesta on taseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja negatiivisesta arvonmuutoksesta laskennallinen verosaaminen. Lisäksi käyvän arvon rahastosta tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen. Muita laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Rahavarat

Rahoituslaskelman rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Rahoituslaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen.

LIITETIEDOT TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1 Korkotuotot ja -kulut

	2015	2014
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	16 687,88	39 519,88
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 173 755,82	3 071 049,31
Muut korkotuotot	8 628,45	16 460,57
Yhteensä	3 199 072,15	3 127 029,76

Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	57 166,85	51 784,28
---	-----------	-----------

Korkokulut

Veloista luottolaitoksille	-47 390,39	-29 631,56
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-781 843,45	-967 191,37
Veloista, joilla on huonompi etu- keus kuin muilla veloilla	-185 427,95	-172 112,58
Muut korkokulut	-48,93	-381,46
Yhteensä	-1 014 710,72	-1 169 316,97

1.2 Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

	2015	2014
Myytavissä olevista rahoitusvarois- ta	14 649,65	25 476,85
Yhteensä	14 649,65	25 476,85

1.3 Palkkiotuotot ja -kulut

	2015	2014
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	285 693,35	318 385,80
Ottolainauksesta	11 435,60	13 974,00
Maksuliikenteestä	404 243,32	421 520,03
OmaisuuDENhoidosta	97 892,81	109 120,13
Välitetystä toiminnasta	292 865,01	192 970,23
Takausten myöntämisestä	17 414,88	10 589,51
Muut palkkiotuotot	15 601,15	12 552,63
Yhteensä	1 125 146,12	1 079 112,33

Palkkiokulut

Maksetut toimitusmaksut	-7 139,70	-7 257,46
Muut	-164 045,02	-153 998,81
Yhteensä	-171 184,72	-161 256,27

1.4 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2015			Yhteensä
	Myyntivoitot ja – tappiot (netto)	Arvon alentumiset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	
Osakkeista ja osuuksista	89 238,92		472 967,49	562 206,41
Yhteensä	89 238,92		472 967,49	562 206,41

Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2014			Yhteensä
	Myyntivoitot ja – tappiot (netto)	Arvon alentumiset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	
Osakkeista ja osuuksista	178 966,86		431 182,08	610 148,94
Yhteensä	178 966,86		431 182,08	610 148,94

1.5 Suojauslaskennan nettotulos

	2015	2014
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	-5 275,23	-11 390,38
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos (netto)	5 275,23	11 390,38
Yhteensä	0,00	0,00

1.6 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	2015	2014
Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	-2 549,00	
Muut kulut	-83,16	-218,03
Yhteensä	-2 632,16	-218,03

1.7 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2015	2014
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	2 780,00	2 550,00
Muut tuotot	289 022,66	253 650,79
Yhteensä	291 802,66	256 200,79

	2015	2014
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-12 861,36	-9 000,00
Kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	-133 572,68	-136 837,76
Muut kulut	-349 738,03	-360 619,02
Yhteensä	-496 172,07	-506 456,78

1.8 Henkilöstökulut

	2015	2014
Palkat ja palkkiot	-1 050 952,32	-976 819,15
Henkilösivukulut	-272 996,31	-233 920,00
Eläkekulut	-235 638,83	-198 322,44
Muut henkilösivukulut	-37 357,48	-35 597,56
Yhteensä	-1 323 948,63	-1 210 739,15

1.9 Muut hallintokulut

	2015	2014
Muut henkilöstökulut	-79 483,05	-80 344,97
Toimistokulut	-162 946,83	-137 482,05
Atk-kulut	-641 369,49	-617 630,37
Yhteyskulut	-64 992,31	-63 130,57
Edustus- ja markkinointikulut	-137 744,06	-109 826,78
Yhteensä	-1 086 535,74	-1 008 414,74

1.10 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	-84 626,96	-93 396,53
Aineelliset hyödykkeet	-45 681,08	-57 228,65
Aineettomat hyödykkeet	-38 945,88	-36 167,88
Yhteensä	-84 626,96	-93 396,53

1.11 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

	2015	2014
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista		
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-294 864,15	-96 788,69
Sopimuskohtaiset arvonalentumistappiot	-63 222,09	-97 248,30
Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	-235 953,85	
Arvonalentumisten peruutukset ja palautukset (-)	4 311,79	459,61
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	-294 864,15	-96 788,69
Arvonalentumistappiot rahoitusvaroista yhteensä	-294 864,15	-96 788,69

1.12 Tuotot liiketoiminta-alueittain ja markkina-alueittain

	2015	2014
Pankkitoiminnan tuotot	4 175 534,11	3 928 433,67

Tuottojen, liikevoiton, varojen ja velkojen jakautumista liiketoiminta-alueittain ei ole ilmoitettu, koska jaolla ei ole olennaista merkitystä.

Pankki harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa. Tuotot on esitetty eliminoimattomina.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**2.1 Saamiset luottolaitoksilta**

	2015	2014
Vaadittaessa maksettavat	9 373 141,32	8 972 938,04
Kotimaisilta luottolaitoksilta	9 373 141,32	8 972 938,04
Muut	4 404 142,92	1 067 190,36
Kotimaisilta luottolaitoksilta	4 404 142,92	1 067 190,36
Yhteensä	13 777 284,24	10 040 128,40

2.2 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	2015	2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	16 095 141,95	15 026 048,11
Kotitaloudet	93 629 563,35	91 529 050,10
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	811 922,56	710 410,33
Yhteensä	110 536 627,86	107 265 508,54
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	27 000,00	27 000,00

Tilikauden aikana kirjatut arvonalentumistappiot

	2015	2014
Arvonalennustappiot tilikauden alussa	156 552,33	59 763,64
+ tilikauden aikana kirjatut saamis-kohtaiset arvonalentumistappiot	63 222,09	97 248,30
+ tilikauden aikana kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	235 953,85	
- tilikauden aikana peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	-4 311,79	-459,61
- tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin kirjattu saamiskohdainen arvonalentumistappio	-23 188,86	
Arvonalentumistappiot tilikauden lopussa	428 227,62	156 552,33

2.3 Osakkeet ja osuudet

	2015	2014
Myytävässä olevat osakkeet ja osuudet	16 328 397,55	15 584 923,86
Julkisesti noteeratut	13 388 729,83	12 909 851,34
Muut	2 939 667,72	2 675 072,52
Osakkeet ja osuudet yhteensä	16 328 397,55	15 584 923,86
-joista luottolaitoksissa	1 965 081,25	1 965 081,25

2.4 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimelisarvot	2015			
Jäljellä oleva maturiteetti	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Suojaavat johdannaissopimukset	1 384 600,00	1 583 600,00		2 968 200,00
Käyvän arvon suojaus	1 384 600,00	1 583 600,00		2 968 200,00
Osakejohdannaiset	1 384 600,00	1 583 600,00		2 968 200,00

Jäljellä oleva maturiteetti	2014			Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	
Suojaavat johdannaissopimukset	258 800,00	1 384 600,00		1 643 400,00
Käyvän arvon suojaus	258 800,00	1 384 600,00		1 643 400,00
Osakejohdannaiset	258 800,00	1 384 600,00		1 643 400,00

Johdannaissopimusten käyvät arvot

	2015		2014	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset	24 988,04		18 402,16	
Käyvän arvon suojaus	24 988,04		18 402,16	
Osakejohdannaiset	24 988,04		18 402,16	
Yhteensä	24 988,04		18 402,16	

2.5 Lähipiiritiedot

Lähipiiritiedot esitetään henkilöstöä ja johtoa koskevien liitetietojen yhteydessä. Liitetieto 4.4.

2.6 Aineettomat hyödykkeet

	2015	2014
Muut aineettomat hyödykkeet	251 837,54	223 910,92
Yhteensä	251 837,54	223 910,92

2.7 Aineelliset hyödykkeet

	Kirjanpitoarvo
Maa- ja vesialueet	
Omassa käytössä	63 390,52
Yhteensä	63 390,52
Rakennukset	
Omassa käytössä	258 122,40
Yhteensä	258 122,40
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	
Omassa käytössä	636 292,85
Yhteensä	636 292,85
Muut aineelliset hyödykkeet	79 763,08
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 037 568,85

2.8 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Aineettomat hyödykkeet	2015
Hankintameno 1.1.	551 413,16
+ tilikauden lisäykset	66 872,50
Hankintameno 31.12.	618 285,66
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-327 502,24
- tilikauden poistot	-38 945,88
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-366 448,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	251 837,54
Kirjanpitoarvo 1.1.	223 910,92

Aineelliset hyödykkeet

	2015	2014	2013	2012
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-osakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 550,00	926 938,13	647 954,04	1 577 442,17
+ tilikauden lisäykset			10 777,80	10 777,80
- tilikauden vähennykset	-2 550,00			-2 550,00
Hankintameno 31.12.		926 938,13	658 731,84	1 585 669,97
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-106 947,55	-548 187,12	-655 134,67
- tilikauden poistot		-14 899,44	-30 781,64	-45 681,08
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.		-121 846,99	-578 968,76	-700 815,75
Kertyneet arvonorotukset 1.1.		152 714,63		152 714,63
Kertyneet arvonorotukset 31.12.		152 714,63		152 714,63
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	957 805,77	79 763,08	1 037 568,85
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 550,00	972 705	99 766,92	1 075 022,13

2.9 Muut varat

	2015	2014
Maksujenvälityssaamiset	1 394,98	106,37
Muut	13 809,51	11 445,18
Yhteensä	15 204,49	11 551,55

2.10 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2015	2014
Korot	316 669,91	291 860,23
Muut	126 658,27	81 118,09
Yhteensä	443 328,18	372 978,32

2.11 Velat luottolaitoksille

	2015	2014
Luottolaitoksille	10 251 444,08	301 497,48
Vaadittaessa maksettavat	6 534,55	60 232,48
Muut	10 244 909,53	241 265,00
Yhteensä	10 251 444,08	301 497,48

2.12 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2015	2014
Talletukset	108 802 279,37	112 313 201,90
Vaadittaessa maksettavat	75 927 743,84	76 128 848,97
Muut	32 874 535,53	36 184 352,93
Muut velat	100 727,59	169 811,19
Muut	100 727,59	169 811,19
Yhteensä	108 903 006,96	112 483 013,09

2.13 Muut velat

	2015	2014
Maksujenvälitysvelat	1 126 581,66	970 159,55
Pakolliset varaukset	13 237,00	
Muut	29 645,07	4 851,55
Yhteensä	1 169 463,73	975 011,10

Erittely pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa
Muut		13 237,00		13 237,00
Yhteensä		13 237,00		13 237,00

2.14 Siirtovelat ja saadut ennakot

	2015	2014
Korot	341 496,00	432 134,93
Muut	313 075,72	403 537,29
Yhteensä	654 571,72	835 672,22

2.15 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

1) Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla ja joiden kirjanpitoarvo ylittää 10% näistä velkojen yhteismäärästä

Velan yksilöintitiedot	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Korko %	Eräpäivä
Sp deb. I/2012 2,85 % 7.5.2017	1 000 000,00	1 000 000,00	2,85	7.5.2017
Sp deb. I-2013 2,35 % .15.5.2018	1 800 000,00	1 800 000,00	2,35	15.5.2018
Avain, Ylihärmän Sp yhteisdeben- tuuri 14-19 2,55% 15.10.2019	2 000 000,00	2 000 000,00	2,55	15.10.2019
Avain, Ylihärmän Sp yhteisdeben- tuuri 15-20 2,50% 15.10.2020	2 500 000,00	2 500 000,00	2,25	15.10.2020
Yhteensä	7 300 000,00	7 300 000,00		

Omiin varoihin luettu määrä

Avain, Ylihärmän Sp yhteisdeben- tuuri 14-19 2,55% 15.10.2019	1 515 881,69
Avain, Ylihärmän Sp yhteisdeben- tuuri 15-20 2,50% 15.10.2020	2 395 947,43
Yhteensä	3 911 829,12

Kaikki ilmoitetut velat ovat euromääräisiä. Ilmoitetut velat luetaan vakavaraisuuslaskennassa luottolaitoksen toissijaisiin omiin varoihin.

Ennenaikaisen takaisinmaksun ehdot:

Pankki pidättää itselleen kaikkien lainojen osalta oikeuden lunastaa laina joko kokonaan tai osittain takaisin ennen eräpäivää. Ennenaikainen takaisinmaksu on kuitenkin mahdollista ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla, lukuun ottamatta vähäisiä lunastuksia, jotka pankki edelleen myy lyhyen ajan sisällä lunastuksesta.

Velkojen etuoikeutta ja velkojen mahdollista osakkeisiin vaihtamista koskevat määräykset:

Lainat on laskettu liikkeeseen velkakirjalain (622/47) 34 §:n mukaisena debentuurilainana. Lainoilla on liikkeeseenlaskijan muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus.

2) Muut kuin yllämainitut velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin luottolaitoksen muilla veloilla

	Ikuiset lainat	Debentuurilainat	Velat yhteensä
Velkojen yhteenlaskettu määrä		400 000,00	400 000,00

2.16 Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on kirjattu käyvän arvon rahastoon kirjatuista rahavirtaa suojaavien johdannaisten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista. Muilta osin laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole kirjattu pankin taseeseen.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verosaamiset	31 458,17
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verovelat	20 681,24

2.17 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

Rahoitusvarat

	2015		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Saamiset luottolaitoksilta	9 373 141,32	4 404 142,92	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 399 855,76	13 574 586,83	39 588 475,96
Yhteensä	11 772 997,08	17 978 729,75	39 588 475,96

	2015		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta			13 777 284,24
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 804 177,09	27 169 532,22	110 536 627,86
Yhteensä	27 804 177,09	27 169 532,22	124 313 912,10

Rahoitusvarat

	2014		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Saamiset luottolaitoksilta	8 972 938,04	935 890,36	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 784 657,67	13 167 170,94	38 601 387,14
Yhteensä	11 757 595,71	14 103 061,30	38 601 387,14

Rahoitusvarat

	2014		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta		131 300,00	10 040 128,40
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 528 161,78	25 184 131,01	107 265 508,54
Yhteensä	27 528 161,78	25 315 431,01	117 305 636,94

Rahoitusvelat

	2015		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	6 534,55	6 000 000,00	4 244 909,53
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	81 143 318,55	24 093 286,49	3 565 674,33
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 500 000,00	6 200 000,00
Yhteensä	81 149 853,10	31 593 286,49	14 010 583,86

Rahoitusvelat

	2015		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille			10 251 444,08
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	100 727,59		108 903 006,96
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			7 700 000,00
Yhteensä	100 727,59		126 854 451,04

Rahoitusvelat

	2014		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	60 232,48		241 265,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	81 132 571,67	26 277 544,16	4 903 086,07
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 500 000,00	5 200 000,00
Yhteensä	81 192 804,15	27 777 544,16	10 344 351,07

Rahoitusvelat

	2014		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille			301 497,48
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	169 811,19		112 483 013,09
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			6 700 000,00
Yhteensä	169 811,19		119 484 510,57

Vaadittaessa maksettavat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä:
Muut kuin määräaikaiset talletukset sekä luotolliset tilit on ilmoitettu luokassa alle 3 kk.

2.18 Varojen ja velkojen erittely kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin sekä samaan konserniin kuuluville

Varat	2015		2014	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	13 777 284,24		10 040 128,40	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	110 536 627,86		107 265 508,54	
Johdannaissopimukset	24 988,04		18 402,16	
Muu omaisuus	18 475 959,33		17 670 711,11	
Yhteensä	142 814 859,47		134 994 750,21	

Velat

	2015		2014	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	10 251 444,08		301 497,48	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	108 903 006,96		112 483 013,09	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	7 700 000,00		6 700 000,00	
Muut velat	1 190 144,97		1 013 967,56	
Siirtovelat ja saadut ennakot	654 571,72		835 672,22	
Yhteensä	128 699 167,73		121 334 150,35	

2.19 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

	2015		2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	368 164,55	368 164,55	375 082,77	375 082,77
Saamiset luottolaitoksilta	13 777 284,24	13 777 284,24	10 040 128,40	10 040 128,40
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	110 536 627,86	110 536 627,86	107 265 508,54	107 265 508,54
Osakkeet ja osuudet	16 328 397,55	16 328 397,55	15 584 923,86	15 584 923,86
Johdannaissopimukset	24 988,04	24 988,04	18 402,16	18 402,16
Yhteensä	141 035 462,24	141 035 462,24	133 284 045,73	133 284 045,73

Rahoitusvelat

	2015		2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	10 251 444,08	10 251 444,08	301 497,48	301 497,48
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	108 903 006,96	108 903 006,96	112 483 013,09	112 483 013,09
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	7 700 000,00	7 700 000,00	6 700 000,00	6 700 000,00
Yhteensä	126 854 451,04	126 854 451,04	119 484 510,57	119 484 510,57

Rahoitusvarojen käyvät arvot on ensisijaisesti määritetty käyttäen noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua markkinahintaa ei ole ollut saatavissa, arvostamisessa on käytetty markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai muuta yleisesti hyväksyttyä arvostusmallia tai -menetelmää. Muiden rahoitusvarojen käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa.

Rahoitusvelkojen käypänä arvona on käytetty kirjanpitoarvoa.

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	2015			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
	13 388 729,83			13 388 729,83
	2014			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
	12 909 851,34		18 402,16	12 928 253,50

Olennot rahoitusvarat, jotka on arvostettu hankintamenoon käyvän arvon sijasta

Hankintameno on arvostettu osakkeet ja osuudet toiminnalle välttämättömissä yrityksissä, jotka on esitetty tarkemmin liitetiedossa 5.1. Toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet on tarkoitettu pidettäväksi pysyvästi hallussa. Näiden omistusten käypää arvoa ei voida määrittellä luotettavasti.

Jaksotettuun hankintameno on arvostettu saamistodistuksia kirjanpitoarvoltaan 27 000,00 euroa. Näille saamistodistuksille ei ole voitu määrittää käypää arvoa luotettavasti.

2.20 Oman pääoman lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tilikauden aikana

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Peruspääoma	1 000,00			1 000,00
Muut sidotut rahastot	889 581,42	1 359 081,88	-1 449 049,18	799 614,12
Vararahasto	842 721,85			842 721,85
Käyvän arvon rahasto	46 859,57	1 359 081,88	-1 449 049,18	-43 107,73
Käypään arvoon arvostamisesta	46 859,57	1 359 081,88	-1 449 049,18	-43 107,73
Vapaat rahastot	7 720 459,49	612 432,08		8 332 891,57
Muut rahastot	7 720 459,49	612 432,08		8 332 891,57
Edellisten tilikausien voitto		617 432,08	-617 432,08	

Tilikauden voitto	617 432,08	417 339,30	-617 432,08	417 339,30
Oma pääoma yhteensä	9 228 472,99	3 006 285,34	-2 683 913,34	9 550 844,99
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	46 859,57	1 359 081,88	-1 449 049,18	-43 107,73
josta laskennalliset verot	-11 714,90	22 491,83		10 776,93
Käyvän arvon rahasto yhteensä	46 859,57	1 359 081,88	-1 449 049,18	-43 107,73

ANNETTUJA VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA SEKÄ TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.1 Annetut vakuudet

Muiden velasta annetut:

Pankki ei ole antanut muiden veloista vakuuksia.

3.2 Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiön Elon kautta eikä kattamatonta eläkevastuuta ole.

3.3 Leasing ja muut vuokravastuut

Ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

	2015	2014
Yli 1v < 5 v	9 000,00	9 000,00

3.4 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	2015	2014
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		
Takaukset	788 967,15	1 840 449,43
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	632 037,59	655 037,59
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	4 265 826,02	3 204 175,80
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	5 686 830,76	5 699 662,82

Pankki on antanut omavelkaisen takauksen Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle omasta ja muiden välityssopimuksessa mukana olevien säästöpankkien puolesta välitettyjen kiinnitysluottojen mahdollisten tappioiden korvaamisesta Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle. Takausvastuun määrä on rajoitettu.

Lisäksi pankki on antanut omavelkaisen takauksen Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n hyväksi kaikkien muiden samansanaisen maksuliikesopimuksen Säästöpankkien Keskuspankin kanssa tehneiden Säästöpankkiliiton jäsenpankkien hyväksi. Takauksen kohteena on ne saatavat, jotka Säästöpankkien Keskuspankille saattaa syntyä maksuliiketiilisopimuksen ehtojen rikkomisesta. Takauksen määrä on 1,0 % Pankin kulloisenkin viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen taseen loppusummasta. Tämä summa ei sisälly yllä esitettyihin lukuihin

3.5 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Pankki kuuluu Oy Samlink Ab:n arvonlisäverovelvollisuusryhmään.

Arvonlisäveron ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteisvastuumäärä	69 715,06	984 440,27
--	-----------	------------

Joulukuuhun 2015 saakka Säästöpankkiliitto osk edusti säästöpankkeja suhteessa Visa Europeen. Säästöpankkiliitto Visa Europan jäsenenä (Associate Member –jäsenyys) oli joulukuuhun 2015 saakka ensisijaisesti vastuussa mahdollisesta korttiliiketoiminnassa syntyvästä vahingosta ja jäsenyys sopimuksen sekä Visan sääntöjen noudattamisesta Visa Europelle. Jäsenyys sopimuksen perusteella Visa Europe pystyi kohdistamaan Säästöpankkiliitolle korvausvaatimuksia sopimuksen ja sääntöjen rikkomisesta. Koska Visa-kortteihin liittyvästä kaikesta liiketoiminnasta vastasivat joulukuuhun 2015 asti Säästöpankit, ne myös vastasivat viimekädessä kaikista mahdollisista korvauksista Visa Europelle.

Joulukuusta 2015 eteenpäin Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj on edustanut Säästöpankkiryhmää suhteessa Visa Europeen. Säästöpankkien Keskuspankki Visa Europen jäsenenä (Principal Member -jäsenyys) on joulukuusta 2015 lähtien ensisijaisesti vastuussa mahdollisesta korttiliiketoiminnassa syntyvästä vahingosta ja jäsenyys sopimuksen sekä Visa sääntöjen noudattamisesta Visa Europelle. Säästöpankit vastaavat toiminnastaan Säästöpankkien Keskuspankille tarjotessaan Säästöpankin Keskuspankin liikellelaskemia kortteja asiakkailleen.

HENKILÖSTÖÄ JA JOHTOA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2015	2014
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	20	20
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	1	1
Määräaikainen henkilöstö	4	2
Yhteensä	25	23

4.2 Johdon palkat ja palkkiot

	2015	2014
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	226 366,59	241 417,60
Yhteensä	226 366,59	241 417,60

4.3 Johdolle myönnettyt luotot ja takaukset

	2015		2014	
	Luotot	Takaukset	Luotot	Takaukset
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	403 279,49	8 500,00	451 028,37	8 500,00
Yhteensä	403 279,49	8 500,00	451 028,37	8 500,00
Lisäykset	5 000,00		60 750,00	
Vähennykset	105 269,21		191 008,01	

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

4.4 Lähipiiritiedot

	2015				
Lähipiiriin kuulumisen peruste	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet	
Johto *)					
Sukulaisuus	37 126,59				
Määräysvalta	21 051,48				
Yhteensä	58 178,07				
	2014				
Lähipiiriin kuulumisen peruste	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	Takaukset/ vakuudet	
Johto *)					
Määräysvalta	941,71				
Yhteensä	941,71				

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.3.

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

5.1 Omistukset muissa yrityksissä

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Omistusosuus, %	Oma pääoma*	Tilikauden voitto*
Aktia Hypoteekkipankki	0,08	136 223 528,24	5 170 144,09
Sp-Henkivakuutus Oy	1,77	29 559 932,48	153 024,98
Nooa Säästöpankki	2,10	40 350 980,63	2 596 225,86
Sp-Rahastoyhtiö Oy	2,15	2 811 348,85	695 833,29
Säästöpankkien Holding Oy	1,64	1 495 976,05	11 052,74
Oy Samlink Ab	0,72	14 113 120,32	2 598 942,51
Sp-Koti Oy	2,10	-110 956,97	-312 047,33
Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oy	1,97	46 305 917,30	79 715,23
Yhteensä		270 749 846,90	10 992 891,37

* Tilikauden 2014 oma pääoma ja voitto

MUUT LIITETIEDOT

6.1 Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

Luottolaitoksen tarjoamat omaisuudenhoitopalvelut

Pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 11§:n mukaista toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista, kaupankäyntiä omaan lukuun, omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa ja rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalvelua sekä tallelokeropalvelua ja niihin liittyviä palveluja. Pankissa ei hoideta ns. täyden palvelun omaisuudenhoitoa.

6.2 Tilintarkastajan palkkiot

	2015
Tilintarkastajan palkkiot toimeksiantoryhmittäin:	
Tilintarkastus	10 589,60
Tilintarkastuslain 1§:n 1 mom. 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	496,00
Muut palvelut	980,60
Yhteensä	12 066,20

6.3 Pitkäaikaissästäminen

	2015	
	Eur	Lkm
Säästövarat yhteensä	76 815,17	21
Talletukset yhteensä	24 786,18	21
PS-tilit	15 816,18	15
PS-talletukset	8 970,00	6
Asiakasvarat yhteensä	52 028,99	
Osakkeet	9 438,00	
Rahastot	42 590,99	

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Kauhavalla 5. päivänä helmikuuta 2016

Ylihärmän Säästöpankin hallitus

Jorma Lammi

Panu Hakala

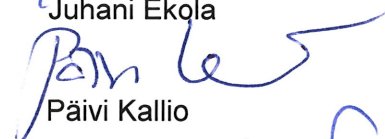
Esa Kankaanpää

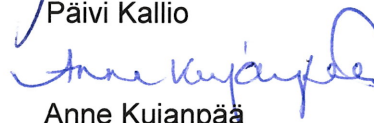
Erkki Kuusikko

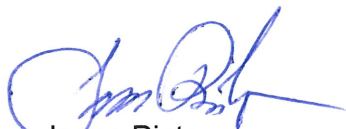
Juhani Ekola

Päivi Kallio

Anne Kujanpää

Jarmo Rinta
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kauhavalla 9. päivänä helmikuuta 2016

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tatu Huhtala
KHT

Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja/päiväkirja	Elektroninen arkisto
Tasekirja	Sidottu kirja
Tositteet	Paperituloste

Reskontrat

Asiakasreskontrat (koneelliset)	Elektroninen arkisto
Salkkukirjanpito	Elektroninen arkisto
Ostoreskontra (eOffice)	Elektroninen arkisto
Ostoreskontra	Paperitosite
Kassapäiväkirja	Atk-tuloste
Kassaraportit	Atk-tuloste
Palkkakirjanpito	Elektroninen arkisto
Käyttöomaisuusreskontra	Elektroninen arkisto
Johdannaisten reskontra	Excel-tiedosto

Käsin ylläpidettävät reskontrat

Vuokrasaamiset
Notariaattitoimeksiannot

Tositelajit

10	Maksuliiketilin tiliotteen tapahtumat
20	Ostolaskut
21	Toimitusjohtajan kulut
25	Ostolaskujen suoritukset
30	Ostolaskut, eOffice -pankit, ei-pankissa kiertävät laskut
51	Salkkukirjanpito
56	Konekieliset viennit muista reskontrista, QS-kassalla kirjattavat tapahtumat
58	Konekieliset kustannuspaikkojen väliset siirrot
60	Sisäisen laskennan tositteet
61	Konekielinen sisäisen laskennan tietojen välitys
70	Muistiotositteet
71	Pääkirjakirjaukset
75	Palkkaviennit, maksetut palkat
80	Jaksotustositteet, purettavat viennit
82	Konekieliset laskennalliset erät
83	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, lomapalkat
84	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, sivukulut pl. sosiaaliturvamaksut
85	Poistot
99	Tuloksen kirjaus